

Rapport 2019:4

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2019.06.04

www.valforskning.pol.gu.se

Svenska partimedlemsundersökningen 2019

Kajsa Evertsson
Ann-Kristin Kölln
Jonathan Polk

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför forskare knutna till Valforskningsprogrammet i Göteborg empiriska undersökningar av hur den svenska demokratin mår och utvecklas. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till samhällets kunskapsförsörjning på demokratiområdet. Målsättningen är att sprida grundläggande fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The Swedish National Election Studies Program working report series

Since the 1950s, the researchers associated with the Swedish National Election Studies Program at the Department of Political Science, University of Gothenburg, conducts empirical research on the well-being and development of the Swedish democracy. The working report series is one of our main publication outlets. The aim is to publish basic facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Party abbreviation

V= Left Party,
S= Social Democratic Party,
C= Center Party,
L= The Liberals,
M= Conservative Party,
KD= Christian Democratic Party,
MP= Swedish Green Party,
SD= Sweden Democrats
FI= Feminist Initiative

Citering:

Evertsson, Kajsa, Kölln, Ann-Kristin & Polk, Jonathan (2019). Svenska partimedlemsundersökningen 2019. Valforskningsprogrammets rapportserie 2019:4. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Redaktör för arbetsrapportserien:

Henrik Ekengren Oscarsson

Rapport 2019:4

Svenska partimedlemsundersökningen 2019

KAJSA EVERTSSON
ANN-KRISTIN KÖLLN
JONATHAN POLK

Introduktion

Den svenska partimedlemsundersökningen 2019 syftar till att ta reda på vad partimedlemmar i Sverige anser om sitt engagemang, om svensk politik och om sitt politiska parti. Ansvariga forskare för studien är Jonathan Polk, docent vid statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, i samarbete med Ann-Kristin Kölln, docent vid statsvetenskapliga institutionen vid Aarhus universitet. Forskningen stöds av Vetenskapsrådet med bidragsnummer 2016-01810, "Partimedlemmars reaktioner på organisatoriska förändringar". Datainsamlingen för 2019 års Svenska partimedlemsundersökning stöddes av Valforskningsprogrammet.

Partimedlemskap har minskat de senaste decennierna i moderna demokratier, samtidigt som de kvarvarande medlemmarna idag har mer formella rättigheter och inflytande över sitt partis program och ledare än någonsin tidigare. Minskningen av antalet medlemmar ihop med deras ökade makt, innebär att partimedlemmarna på en och samma gång har blivit både mindre och mer viktiga. Nutida forskare behöver därför information om partimedlemmars beteende i en tid där stödet för massmedlemsbaserade partier minskar.

Under 2018 tackade representanter från alla de svenska riksdagspartierna (plus Feministiskt Initiativ) ja till att vara med och genomföra en nätbaserad enkät bland sina partimedlemmar. För webbundersökningen/datainsamlingen använder partimedlemsundersökningen serviceorganisationen Laboratory of Opinion Research (LORE) som är en avdelning inom SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

I enkäten ställs frågor om övergripande politisk beteende, förtroende och förväntningar. Partimedlemmar spelar en viktig roll i den svenska demokratin och det är viktigt att veta mer om hur de ser på sin uppgift i sitt parti, och i det demokratiska styrelsekicket. Frågorna liknar de som ställdes i Svenska partimedlemsundersökningen 2015 och utvecklades för att möjliggöra jämförelser med andra länder.

Undersökningen kommer att bidra till forskningen om politiskt deltagande, partipolitik och väljarbeteende genom att studera partimedlemmar som en liten, enskild, men politiskt inflytelserik grupp av medborgare i dagens politik. När datamängden har kontrollerats och processats kommer datamängden deponeras för lagring på Svensk Nationell Datatjänst (SND).

Metod och genomförande

Alla partier som är representerade i Riksdagen samt Feministiskt initiativ erhöll en inbjudan om att delta i studien. Samtliga partier tackade ja till att delta. Därefter mottog partisekreterarna i januari 2019 en länk till undersökningen som var partispecifik, men

inte personspecifik. Informationen till partisekreterarna innehöll även en föreslagen tidsplan för fördelningen av ytterligare två påminnelser.

Efter en omfattande översyn av frågeformuläret från 2015 visade förprovningarna i frågeformuläret för 2019 att respondenterna sannolikt skulle behöva mindre än 20 minuter för att fylla i frågeformuläret.

Partierna skickade ut länken till undersökningen till alla partimedlemmar som de hade tillgång till e-postadress via deras egna nyhetsbrev eller e-postlistor. Endast Socialdemokraterna valde att skicka undersökningen till ett representativt urval av partiets medlemmar (n=6500). Sverigedemokraterna kunde inte hitta ett sätt att skicka undersökningen till sina medlemmar innan alla undersökningar stängdes den 3 maj 2019 och är därmed inte med i slutprodukten.

Efter en total fältperiod från slutet av januari till början av maj 2019, totalt 20,605 partimedlemmar deltog bland åtta partier. Svarsfrekvensen varierar mellan 9,4 procent (Feministiskt Initiativ) och 29,9 procent (Kristdemokraterna). Tabell 1 nedan sammanfattar informationen per parti.

Tabell 1 Översikt över undersökningspopulationer och avslutade undersökningar per parti.
Overview of survey populations and completed interviews per party.

	FI	V	S	MP	L	C	KD	M
Totalt antal medlemmar	6,538	25,227	100,000	10,719	15,390	29,066	23,000	45,535
Med e-postadress	6,000	23,260	n/a	n/a	n/a	17,066	13,000	25,200
Urval	---	---	6,500	---	---	---	---	---
Avslutade undersökningar	564	4,387	1,579	1,96	2,240	2,961	3,889	3,489
Svarsfrekvens (procent)	9.40	18.86	24.29	13.96	14.55	17.35	29.92	13.85

Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

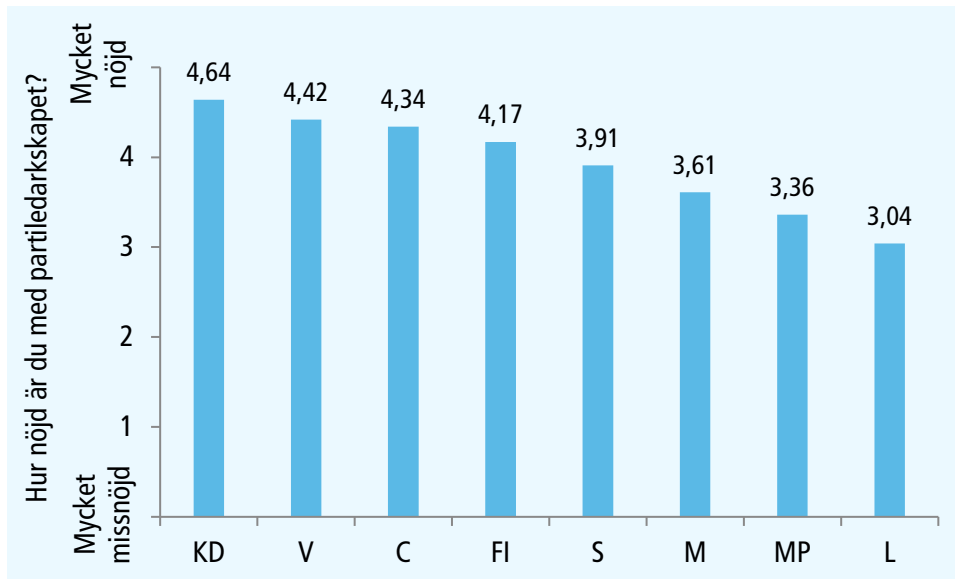
Kommentar: Förkortningarna står för FI=Feministiskt Initiativ (Feminist Initiative); V=Vänsterpartiet (Left Party); S=Socialdemokraterna (Social Democrats); MP=Miljöpartiet (Green Party); L=Liberalerna (Liberal Party); C=Centerpartiet (Center Party); KD=Kristdemokraterna (Christian Democrats); M=Moderaterna (Moderate Party).

Upplägget av rapporten är strukturerat på sådant sätt att först presenteras partimedlemmarnas nöjdhet med partiet de är med i med hjälp av olika frågor. Detta följs sedan av åsiktsfrågor rörande olika aspekter såsom partimedlemmarnas inflytande, ideologi, politikpreferenser, åsikter om EU med mera. Anledningen till att denna rapport har med specifika frågor om EU är att det i maj 2019 var val till Europaparlamentet och att EU-politik stått högt på agendan i nyheterna.

Nöjdhet med partiledarskapet

När de svenska partimedlemmarna ställs inför frågan om hur nöjda de är med partiledarskapet i det parti som de är medlemmar i kan vi se att Kristdemokraternas partimedlemmar är de som är mest nöjda med partiledarskapet följt av Vänsterpartiet och Centerpartiet. Liberalerna, Miljöpartiet och Moderaterna, å andra sidan, är de partimedlemmar som är minst nöjda med partiledarskapet.

Figur 1 Nöjdhet med partiledarskapet (genomsnitt).
Satisfaction with party leadership (average).

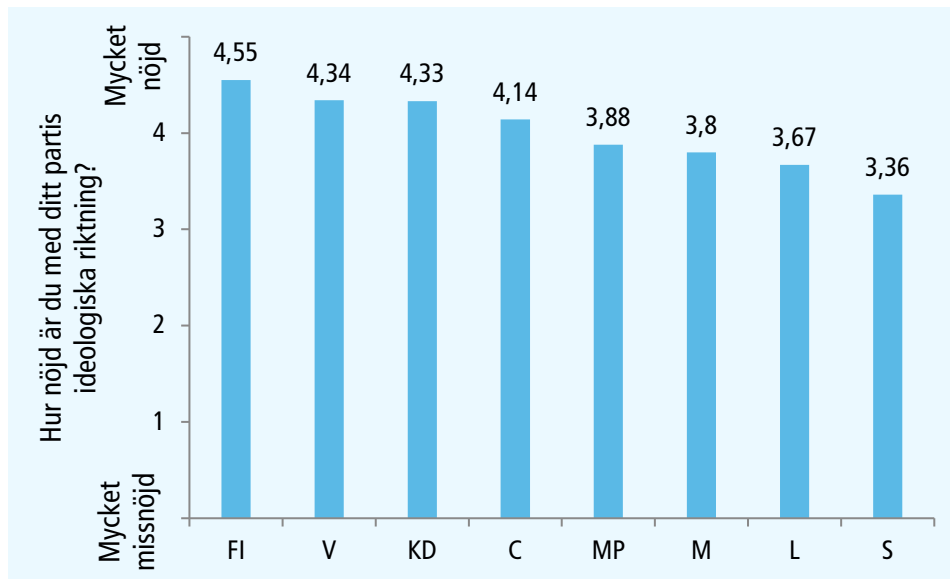
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Allmänt sett, hur nöjd är du med följande aspekter av ditt parti? Ledarskapet" med svarsalternativen "1 Mycket missnöjd", "2 Ganska missnöjd", "3 Varken eller", "4 Ganska nöjd", "5 Mycket nöjd" och "6 Vet ej/vill ej svara". Svarsalternativet "6 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Nöjdhet med partiets ideologiska riktning

Om vi istället ser till hur nöjda partimedlemmarna är över sitt partis ideologiska riktning kan vi se att mönstret ser annorlunda ut jämfört med figuren ovan. Här kan vi istället se att partimedlemmarna hos Feministiskt initiativ är de som är mest nöjda med partiets ideologiska riktning följt av Vänsterpartiet. De som istället är mest missnöjda med sitt partis ideologiska riktning är Socialdemokraterna och Liberalerna.

Figur 2 Nöjdhet med partiets ideologiska riktning (genomsnitt).
Satisfaction with the party's ideological direction (average).

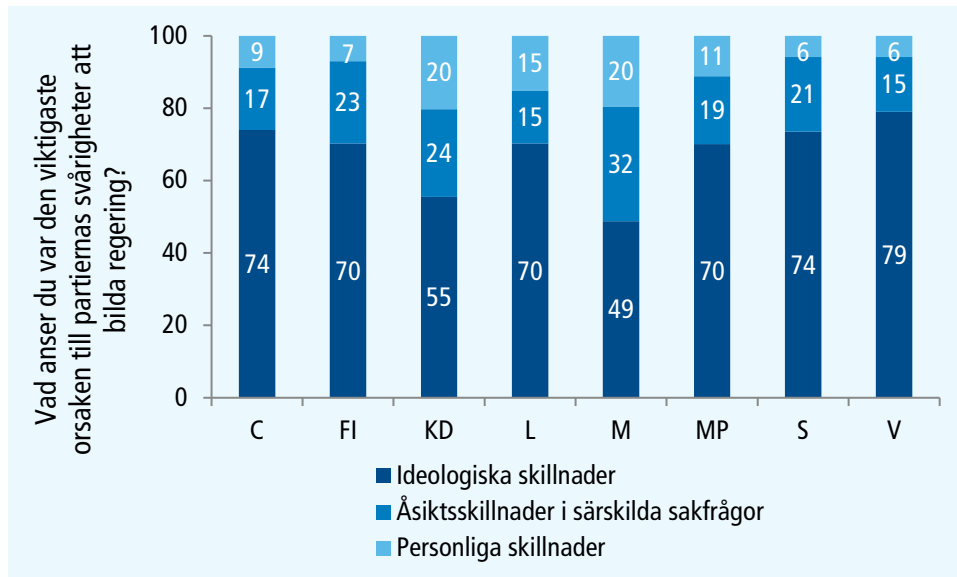
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Allmänt sett, hur nöjd är du med följande aspekter av ditt parti? Partiets ideologiska riktning" med svarsalternativen "1 Mycket missnöjd", "2 Ganska missnöjd", "3 Varken eller", "4 Ganska nöjd", "5 Mycket nöjd" och "6 Vet ej/vill ej svara". Svarsalternativet "6 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Åsikter om skälen till att partierna hade svårt att bilda regering efter valet 2018

Efter valet till riksdagen 2018 var det svårare än tidigare att bilda regering. Orsakerna till detta är många. När partimedlemmarna får svara på varför de tror att det var svårare än tidigare att bilda regering kan vi se att de flesta partimedlemmarna tyckte att den viktigaste orsaken var ideologiska skillnader följt av åsiktsskillnader i särskilda frågor. Speciellt partimedlemmar hos Vänsterpartiet följt av Socialdemokraterna och Centerpartiet anser att den viktigaste orsaken var ideologiska skillnader med över 70 procent. Åsiktsskillnader i särskilda frågor var en särskilt viktig orsak hos Moderaterna (32 procent) följt av Kristdemokraterna (24 procent) och Feministiskt initiativ (23 procent). Personliga skillnader var viktiga orsaker hos Moderaternas och Kristdemokraternas partimedlemmar med 20 procent.

Figur 3 Åsikter om skälen till att partierna hade svårigheter att bilda regering efter valet 2018 (procent).
Opinions on the reasons for the parties' difficulties in forming government after the 2018 elections (percent).

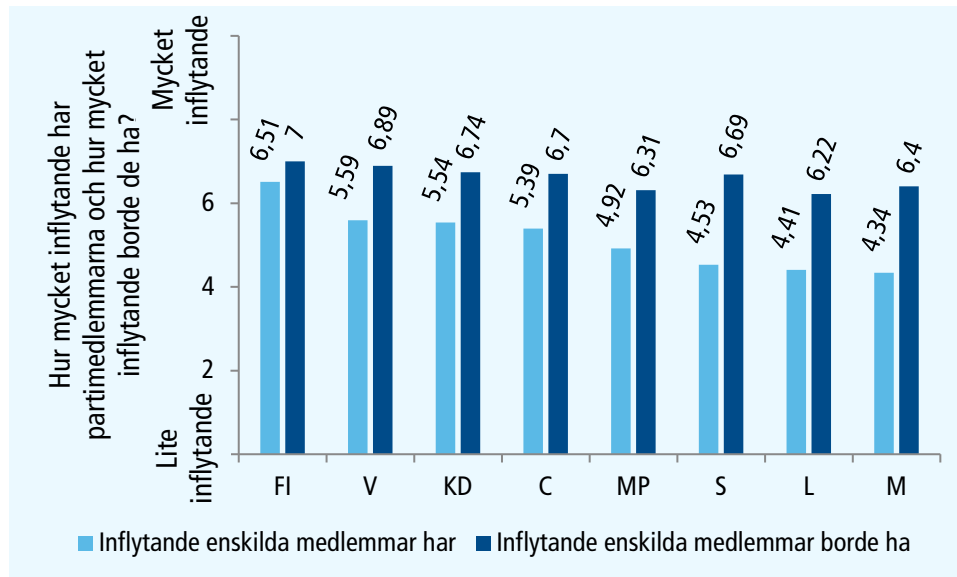
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Efter valet i 2018 var det svårare än tidigare att bilda regering. Vad anser du var den viktigaste orsaken till partiernas svårigheter?" med svarsalternativen "1 Ideologiska skillnader (principer och värderingar)", "2 Åsiktsskillnader i särskilda sakfrågor (en eller fler)", och "3 Personliga skillnader (partiledning eller partistyrelsen)". Procentsbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

Åsikter om hur mycket inflytande de enskilda medlemmarna har och borde ha

Som figuren nedan visar kan vi se att många anser att de enskilda medlemmarna borde ha mer inflytande än vad de faktiskt har. Moderaternas partimedlemmar har lägsta genomsnittet i hur mycket inflytande de tycker de har, följt av Liberalerna, medan medlemmarna i Feministiskt initiativ följt av Vänsterpartiet har högsta genomsnittet i samma fråga. Vi kan även se att det parti som visar störst skillnad när det kommer till genomsnitt mellan hur mycket inflytande enskilda medlemmar har och borde ha är Socialdemokraterna med en skillnad på 2,16 poäng följt av Moderaterna med 2,06 poäng. Det parti som visar minst skillnad när det kommer till poäng är Feministiskt initiativ (0,49 poäng) vilket tyder på att de är det parti som är mest nöjda med hur mycket inflytande de enskilda medlemmarna har och borde ha.

Figur 4 Åsikter om hur mycket inflytande de enskilda medlemmarna har och borde ha (genomsnitt).
Opinions about how much influence individual members have and should have (average).

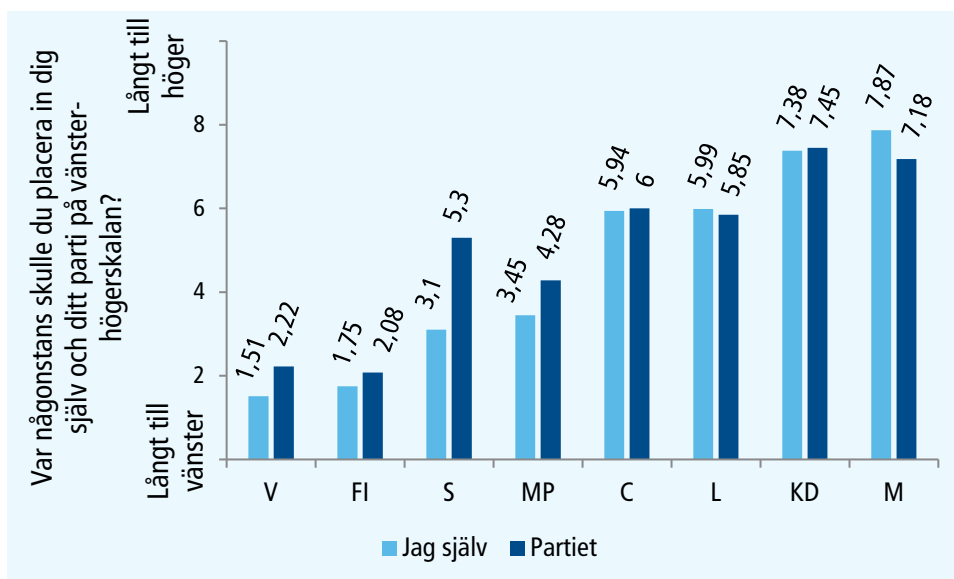
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågorna "Vi skulle vilja veta vilka personer du anser är inflytelserika i ditt parti. Ange hur mycket inflytande följande grupper har inom... Enskilda medlemmar" och "Ange nu hur mycket inflytande du tycker att följande grupper borde ha inom... Enskilda medlemmar" med svarsalternativen "1 Lite inflytande", "2", "3" och "4", "5", "6", "7", "8", "9", "10 Mycket inflytande" och "12 Vet ej/vill inte svara". Svarsalternativet "12 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Partimedlemmar placerar sig själva och sitt parti på vänster-högerskalan

I figuren nedan kan vi se att partimedlemmarna på vänsterkanten ofta tenderar att placera in sig själva mer extremt än sitt parti. Medlemmarna hos Vänsterpartiet, Feministiskt initiativ, Socialdemokraterna och Miljöpartiet placerar in sig själva mer åt vänster än sitt parti. Centerpartiets partimedlemmar placerar in sig själva nästan på samma position som partiet. Resterande partier påvisar motsatt trend, alltså att de själva är mer åt höger än sitt parti. Detta gäller för Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna. Viktigt att nämna är dock att flera av partierna påvisar små skillnader i var de placerar in sig själva och sitt parti.

Figur 5 Åsikter om var partimedlemmar placerar in sig själva och sitt parti på vänster-högerskalan (genomsnitt).
Opinions about where the party members place themselves and their party on the left-right political spectrum (average).

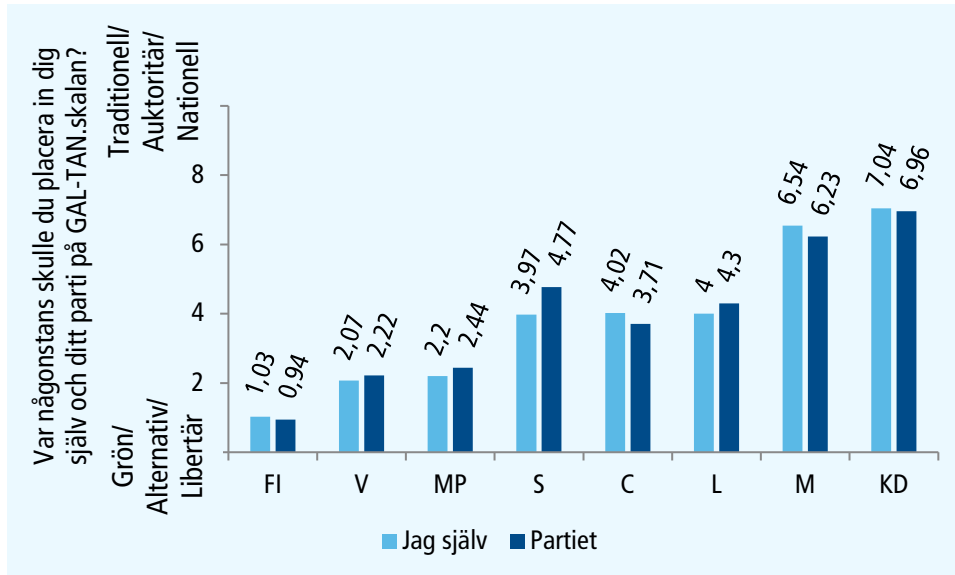
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Det talas ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera in dig själv och ditt parti på en sådan skala?" med svarsalternativen "1 Långt till vänster", "2", "3" och "4", "5", "6", "7", "8", "9", "10 Långt till höger" och "12 Vet ej/vill inte svara". Svartalernativet "12 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Partimedlemmarna placerar in sig själva och sitt parti på GAL-TAN-skalan

Om vi istället tittar på var partimedlemmarna placerar in sig själva och sitt parti på GAL-TAN-skalan kan vi även se intressanta inslag. Ett speciellt intressant inslag är att Centerpartiet och Liberalerna, som tidigare tillhörde Alliansen, faktiskt lutar mer åt GAL (förkortning av Grön/Alternativ/Libertär) än vad resterade Allianspartierna Kristdemokraterna och Moderaterna gör som istället lutar mer åt TAN (förkortning Traditionell/Auktoritär/Nationell). Utöver det kan vi se att det är relativt små skillnader i var partimedlemmarna placerar in sig själva och sina partier. Störst skillnad kan vi se hos Socialdemokraterna med en skillnad på 0,8 poäng och där placerar partimedlemmarna in sig själva mer åt GAL än var de placerar in partiet.

Figur 6 Åsikter om var partimedlemmar placerar in sig själva och sitt parti på GAL-TAN-skalan (genomsnitt).
Opinions about where the party members place themselves and their party on the GAL-TAN scale (average).

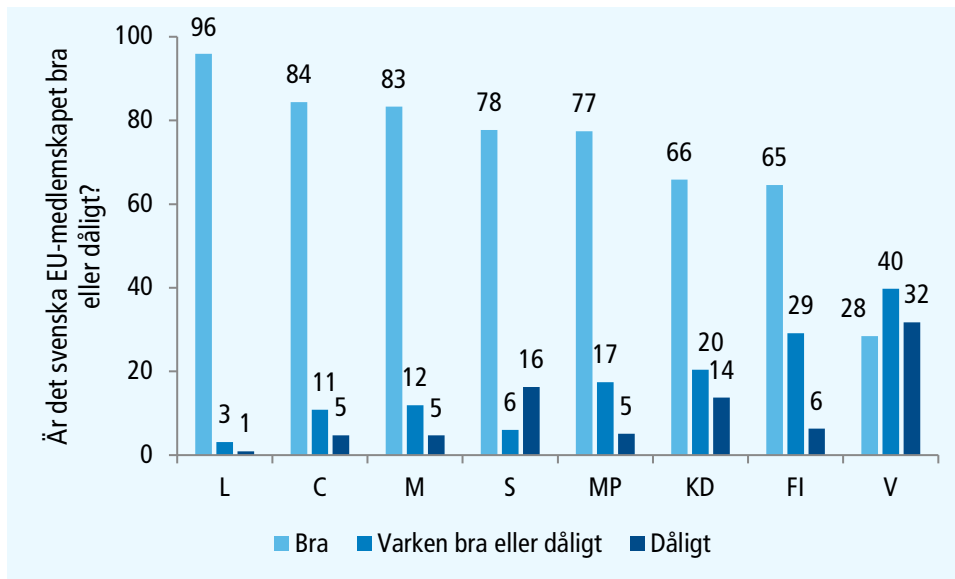
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Numera talas också om en så kallade GAL-TAN-skala. [...] Var någonstans skulle du placera in dig själv och ditt parti på en sådan skala?" med svarsalternativen "1 Grön/Alternativ/Libertär", "2", "3" och "4", "5", "6", "7", "8", "9", "10 Traditionell/Auktoritär/Nationell" och "12 Vet ej/vill inte svara". Svartalernativet "12 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Åsikter om det svenska medlemskapet i EU

Åsikterna kring huruvida det svenska medlemskapet i EU är bra eller dåligt skiljer sig mycket bland partimedlemmarna. Vi kan bland annat se att det parti som har störst andel partimedlemmar som tycker att det svenska medlemskapet i EU är bra är Liberalerna följt av Centerpartiet och Moderaterna. När vi istället tittar på det parti som har störst andel som tycker motsatsen, alltså att det svenska medlemskapet i EU är dåligt, är det hos Vänsterpartiet.

Figur 7 Åsikter om det svenska medlemskapet i EU (procent).
Opinions about the Swedish membership in the EU (percent).

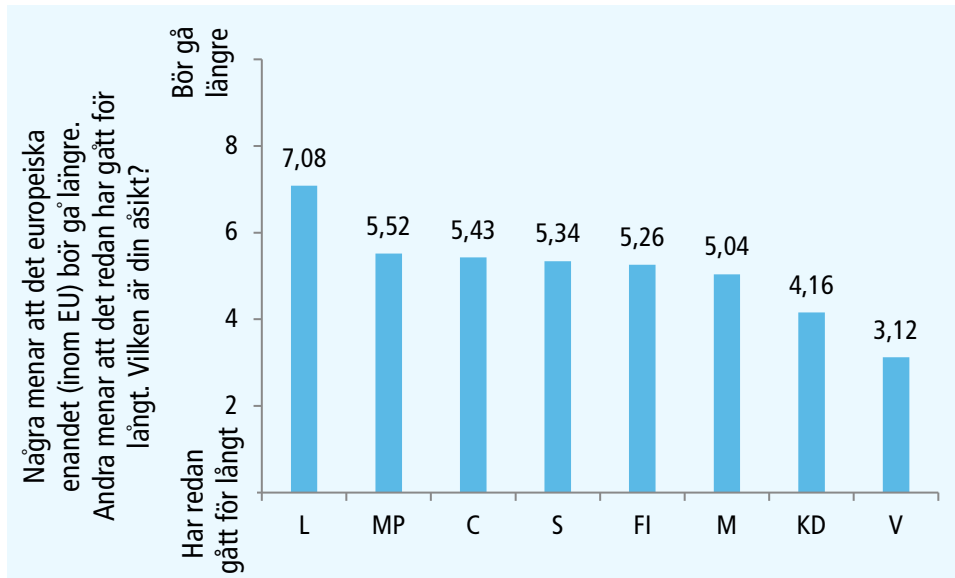
Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Är det svenska EU-medlemskapet bra eller dåligt?" med svarsalternativen "1 Bra", "2 Dåligt", "3 Varken bra eller dåligt" och "4 Vet ej/vill ej svara". Svarsalternativet "4 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Procentbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

Åsikter om det europeiska enandet har gått för långt eller bör gå längre

Vi kan även se tydliga partipolitiska skillnader när partimedlemmarna ställs inför frågan om de tycker att det europeiska enandet har gått för långt eller bör gå längre. Vi kan se likt figuren ovan att det är Liberalerna som befinner sig längst åt vänster och därmed tycker att det europeiska enandet bör gå längre, medan Vänsterpartiets partimedlemmar följt av Kristdemokraterna istället visar tendenser om att de tycker att det europeiska enandet har gått för långt. Dock kan vi se att Miljöpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Feministiskt initiativ och Moderaterna visar relativt lika siffror och befinner sig någonstans i mitten på den tiogradiga skalan om huruvida det europeiska enandet har gått för långt eller bör gå längre.

Figur 8 Åsikter om det europeiska enandet har gått för långt eller bör gå längre (genomsnitt).
Opinions about if the European integration have gone too far or should go further (average).

Källa: Partimedlemsundersökningen 2019

Kommentar: Figuren visar hur respondenterna svarade på frågan "Några menar att det europeiska enandet (inom EU) bör gå längre. Andra menar att det redan har gått för långt. Vilken är din åsikt?" med svarsalternativen "1 Har redan gått för långt", "2", "3", "4", "5", "6", "7", "8", "9", "10 Bör gå längre" och "12 Vet ej/vill ej svara". Svarsalternativet "12 Vet ej/vill inte svara" är inte medräknat i figuren. Genomsnittet är beräknat utifrån de som har besvarat frågan.

Sammanfattning

Denna rapport är en kort sammanställning av resultat från 2019 års svenska Partimedlemsundersökning. Undersökningen skickades ut till samtliga partier representerade i Riksdagen, inklusive Feministiskt initiativ, och samtliga partier tackade ja till att delta i undersökningen. Dock är inte Sverigedemokraterna med i slutprodukten då de inte hade möjlighet att skicka ut undersökningen till sina partimedlemmar mellan januari och maj 2019. Totalt deltog 20 605 partimedlemmar och svarsfrekvensen varierade mellan partierna.

Syftet med rapporten är att bidra till forskningen genom att kartlägga svenska partimedlemmars väljarbeteende, partipolitik och politiskt deltagande med hjälp av en webbundersökning bestående av frågor om bland annat politiskt beteende, förtroende och förväntningar. I en tid då partimedlemskap minskar samtidigt som partimedlemmarna får mer inflytande ökar behovet av att kartlägga de svenska partimedlemmarna.

Resultaten från undersökningen pekar på att partimedlemmarna överlag är nöjda med partiledarskapet och sitt partis ideologiska riktning samt att svårigheterna med att bilda regering efter riksdagsvalet 2018 till stor del berodde på ideologiska skillnader bland partierna. Att partimedlemmarna i samtliga partier anser att de borde ha mer inflytande än vad de har är även en trend som vi kan se, dock är det värt att nämna att det inte är särskilt stora skillnader mellan hur mycket inflytande partimedlemmarna har och hur mycket inflytande partimedlemmarna tycker att de bör ha. Partimedlemmarna placerar också in sig själva enligt vänster-högerskalan på ett sätt som i mångt och mycket överensstämmer med var de placerar in partiet. En intressant aspekt är dock att vi kan identifiera en tydlig splittring bland de forna partierna i Alliansen när det kommer till GAL-TAN-skalan då Centerpartiet och Liberalerna placerar sig mer åt GAL än åt TAN som resterande Allianspartierna Moderaterna och Kristdemokraterna.

När det kommer till åsikter om EU kan vi se tydliga skillnader bland partimedlemmarna. Liberalernas partimedlemmar är de mest EU-positiva och tycker att den europeiska integrationen bör gå längre. Vänsterpartiets partimedlemmar, å andra sidan, är de mest EU-negativa och tycker istället att den europeiska integrationen redan har gått för långt.

Det svenska Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan tidigt 1950-tal ägnar vi oss hängivet åt empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och av tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder det svenska Valforskningsprogrammet.

